

ΣΤΑΘΜΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΟΡΝΙΟΥ ΣΤΟ ΣΕΛΙΝΑΡΙ, ΤΟΥ ΒΡΑΧΑΣΙΟΥ

Μελέτη σχεδιασμένη για την Κοιν. Βραχασίου (από τον John Henshabβ)

Σε αυτή την μελέτη σκοπός μας είναι να δούμε τις βασικές ιδέες που βρίσκονται πίσω από την ανάπτυξη ενός σταθμού άγριας ζωής, κοντά στο Βραχάσι, ο οποίος θα παρέχει παρατήρηση της αποικίας του ορνίου στο Σελινάρι τόσο για τους μαθητές όσο και για τους τουρίστες- επισκέπτες. Για αυτό ακριβώς τον λόγο, οι αντικειμενικοί σκοποί του προγράμματος είναι και εκπαιδευτικοί και τουριστικοί. Ένα μεγάλο μέρος της δουλείας πάνω σε αυτό τον τομέα, έχει ήδη πραγματοποιηθεί στην Νότια Αφρική από την "Ομάδα μελέτης του ορνίου" και αυτή η προκαταρκτική μελέτη περιλαμβάνει μέρος της δουλείας τους.

Ο αντικειμενικός σκοπός αυτής της μελέτης είναι να προτείνει τρόπους οργάνωσης ενός τέτοιου κέντρου το οποίο θα παρέχει τα ακόλουθα :

1. Ένα εκπαιδευτικό κέντρο που να προωθεί την κατανόηση του ρόλου των ορνίων στην τροφική αλυσίδα της άγριας ζωής, στην Κρήτη. Διαμέσου αυτού τα παιδιά (και οι ενήλικοι) θα δουν πως τα πουλιά είναι οι " καθαριστές " της φύσης και για αυτό τον λόγο πρέπει να προστατευθούν και να διατηρηθούν.
2. Ένα γενικό κέντρο παρατήρησης του ορνίου με βιντεοκασέτες των πουλιών, κατατοπιστικά εκθέματα και πραγματική παρατήρηση της αποικίας με τηλεσκόπια. Αυτό θα ενθαρύνει τους τουρίστες να επισκευθούν το κέντρο και τους τουρ-οπερέιτορς να σκεφθούν να το προσθέσουν ως ατραξιόν στις εκδρομές τους. Αυτό έχει ένα προστατευτικό αντικτύπο, αλλά επίσης, φέρνει νέες επιχειρήσεις -τουριστικές επιχειρήσεις- στην περιοχή του Βραχασίου, το οποίο θα είναι κερδοφόρο για την Κοινότητα.
3. Να ενθαρύνει τον τουριστικό τομέα της "παρακολούθησης των πουλιών" και της "φωτογραφίας", ειδικού ενδιαφέροντος ομάδων, με την σχεδίαση ενός κέντρου δύο μερών το οποίο θα προσφέρει κοντινότερη πρόσβαση στην αποικία - απαραίτητη για σοβαρή μελέτη των πουλιών .
4. Να διατηρήσει την αποικία των ορνίων, την στιγμή που οι αριθμοί μειώνονται, με το να παρέχει ένα "εστιατόριο ορνίων" παρόμοιο με αυτό που θεμελιώθηκε στην Νότια Αφρική. Το πανεπιστήμιο της Κρήτης πραγματοποιεί τέτοια προστατευτική πολιτική για την αποικία του βουνού Γιούχτα εδώ και αρκετά χρόνια.

Αυτό που πρέπει να λάβουμε περισσότερο υπόψη μας, είναι ότι το προτεινόμενο κέντρο και οι δραστηριότητες του, πρέπει να τοποθετούνται και να ελέγχονται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην προκαλούν διατάραξη της αποικίας. Από αυτή την άποψη η μελέτη αυτή πρέπει να ληφθεί ως ένα έγγραφο υπό συζήτηση, το οποίο πρέπει να πλαισιώνεται από μία σοβαρή και σε βάθος μελέτη, χρησιμοποιώντας λεπτομερές πληροφορίες από το πανεπιστήμιο της Κρήτης και από την ομάδα μελέτης του ορνίου, πριν προωθηθεί σε κέντρο. Με άλλα λόγια αυτή η μελέτη προτείνει μία πιθανή τοποθεσία για το κέντρο.

Η αποικία του ορνίου στο Σελινάρι βρίσκεται και αναπαράγεται στους νοτιό-ανατολικούς ορατούς λόφους πάνω από την μικρή γέφυρα του "παλαιού δρόμου". Η αποικία αποτελείται από περίπου 30 υγείη πουλιά και μέσα στο 1995 τουλάχιστον 5 νέα πουλιά ανατράφηκαν. Ο κύκλος αναπαραγωγής ξεκινά τον Ιανουάριο, με τα πρώτα νεογνά να πετούν μακριά από τις φωλιές τους στα τέλη του Ιουνίου. Τα νεογνά εξακολουθούν να ταιίζονται από τους ενήλικους στις φωλιές, για τουλάχιστον άλλες 6 εβδομάδες μετά την πρώτη πτήση. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει μία αξιοσημείωτη καθημερινή δραστηριότητα στις φωλιές κατά την διάρκεια των μηνών Μαρτίου έως και Αυγούστου. Τους υπόλοιπους μήνες η δραστηριότητα φτάνει στα ανώτερα σημεία της καθώς τα πουλιά γυρνάναι στις κατοικίες τους το απόγευμα, το οποίο είναι κάτι το άξιοθαύμαστο.

Η αποικία τείνει να πραγματοποιεί μεγάλο μέρος της αναζήτησης για τροφή στα νότιο-δυτικά της, ψηλά και γύρω από το οροπέδιο Λασηθίου. Τα όρνια εντοπίζουν ένα ψοφίμι με την όραση τους παρά με την όσφρηση και από την στιγμή που μία ομάδα από όρνια αρχίζουν να κάνουν κύκλους και να συγκεντρώνονται γύρω από ένα ψοφίμι και άλλα πουλιά από τις αποικίες συχνά πετούν, μέχρι και 25 χλμ μακριά, για να πάρουν μέρος στην σίτιση. Αυτό παρέχει την δυνατότητα παρατήρησης ενός μεγάλου αριθμού πουλιών, σε ένα σταθμό τσίματος όπως στο Σελινάρι. Ο συγγραφέας αυτής της μελέτης έχει παρατηρήσει 70 όρνια, πάνω από ένα κουφάρι κατσικιού, στα οποία συμπεριλαμβάνονταν και πουλιά αυτής της αποικίας.

Ο πολύ σπάνιος γυπαετός, ο γενειοφόρος, συχνά εμφανίζεται με τα όρνια κοντά σε ένα κουφάρι για να αποσπάσει τα κόκαλα και το μεδούλι των κοκάλων που αποτελούν την πλειοψηφία της διαίτας του. Πρόκειται για ένα πολύ όμορφο πουλί που όμως σπάνια μπορείς να δεις στην Ευρώπη. Σίγουρα οποιοδήποτε κέντρο παρατήρησης του ορνίου, που θα μπορούσε να προσφέρει την θέα αυτού του πουλιού, θα γινότανε μεγάλη ατραξιόν για τους φυσιολάτρες, για τους τουρίστες-παρατηρητές πουλιών, για τους φωτογράφους καθώς και για τις εταιρίες παραγωγής ταινιών άγριας φύσης. Η μαρτυρία του συγγραφέα αυτής της μελέτης είναι ότι ένα ζευγάρι γενειοφόρων γυπαετών με το μικρό τους το οποίο δεν έχει ακόμα ωριμάσει, που κατοικούν και φωλιάζουν σε μία περιοχή 20 χιλ. μακριά, θα έρθουν στο Σελινάρι όταν θα εντοπίσουν ενδείξεις ότι υπάρχει ψοφίμι. Αυτό θα μπορούσε να κάνει εδώ ένα κέντρο, που θα ήταν από τα ποία σημαντικά για την παρατήρηση των αρπακτικών στην Ευρώπη

Το κέντρο παρατήρησης και εκπαίδευσης

Αυτό προϋποθέτει ένα κτίριο εξοπλισμένο με τα ακόλουθα:

- ένα αριθμό από τηλεσκόπια και δυνατά κυάλια.
- μία αίθουσα προβολής εκπαιδευτικών ταινιών σχετικά με τα όρνια και το περιβάλλον.
- ένα εκθεσιακό χώρο με πληροφορίες και φωτογραφίες.

Θα πρέπει να υπάρχει κοντινός χώρος στάθμευσης για την πρόσβαση των πούλμαν, στην περίπτωση που φέρνουν σχολεία στο κέντρο. Μία πιθανή τοποθεσία για το κέντρο θα ήταν κοντά στην δεξαμενή αποβλήτων του ελαιοτριβίου, στο παλαιό δρόμο.

Ο σταθμός τείσματος των ορνίων

Η ομάδα μελέτης του ορνίου έχει αναγνωρίσει 5 λόγους για τους οποίους πρέπει να δημιουργηθούν σταθμοί τείσματος :

1. Παροχή τροφής για να βοηθήσει την μακρόχρονη σταθερότητα του πληθυσμού.
2. Παροχή θρεπτικών ουσιών - παροχή μικρών κομματιών από οστά για να αντιμετωπίσουν την έλλειψη ασβεστίου που υπάρχει στην αποικία - (αυτό ίσως να μην είναι σχετικό με το Κρητικό πληθυσμό των ορνίων, των οποίων η διατροφή είναι διαφορετική από αυτήν των πουλιών της Αφρικής).
3. Έρευνα πάνω στην σίτιση, συμπεριφορά και αλληλεπίδρασή.
4. Τουρισμός και εκπαίδευση
5. Απαλλαγή από τα κουφάρια , τα οποία δεν χρησιμεύουν στον άνθρωπο.

Φαίνεται καθαρά ότι ο αντικειμενικός σκοπός στο Ξελιναρί είναι ο αριθμός 4. Παρ' ολ' αυτά οι αριθμοί 1 και 5 είναι υποπροϊόντα του και το 3 είναι πιθανός, εάν σχετικά ιδρύματα ενδιαφερθούν.

Ο σταθμός τείσματος θα βρίσκεται στην πλαγιά του λόφου, κάπου ανάμεσα στο κέντρο παρατήρησης και στις φωλιές, πάνω στο γκρεμό, αλλά αρκετά μακριά από το κέντρο έτσι ώστε τα πουλιά να μην ενοχλούνται από τους επισκέπτες. Η περιοχή πρέπει να είναι απαλλαγμένη από εμπόδια και να είναι περιφραγμένη για να εμποδίζει τους αδέσποτους σκύλους από το να προκαλούν διατάραξη. Η ελάχιστη περιφραγμένη περιοχή πρέπει να είναι 50μ X 50μ με αρκετή κλίση, για εύκολη απογείωση αφού χορτάσουν με το φαγητό. Κουφάρια από γάιδάρους, εντόσθια και άλλα ζώα που δεν καταναλώνονται από τους ανθρώπους μπορεί να αφεθούν για τα πουλιά ΕΚΤΟΣ από αυτά που έχουν σκοτωθεί με ένεση με βαρβατουρικά, τα οποία είναι μοιραία για τα όρνια.

Είναι φανερό ότι για λόγους βελτίωσης της εμφάνισης του κέντρου παρατήρησης και της προώθησης του, σχετικά με τον σπάνιο γενειοφόρο γυπταετό, ο σταθμός τείσματος και οι διοικήση του πρέπει να ληφθούν υπόψη ως σημαντικός παραγοντάς του προγράμματος.

Παρατηρητήριο για ομάδες "ειδικού ενδιαφέροντος".

Αυτό θα μπορούσε να ήταν ένα μικρότερο κτίριο πολύ ποιά κοντά στο σταθμό τσίματος (και ως εκ τούτου κοντά στις φωλίες της αποικίας) με καμουφλάζ και περιορισμένη πρόσβαση. Ορισμένοι από τους επισκέπτες, φωτογράφους ή φυσιολάτρες, θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν το κτίριο-κρυψώνα, η πρόσβαση στο οποίο θα είναι κρυμμένη με την βοήθεια φυτεμένων θάμνων και μικρών δένδρων όπου είναι δυνατό.

Η οικονομική πλευρά του προγράμματος όσο αφορά την κοινότητα κείται στον αυξανόμενο αριθμό των επισκεπτών (των καλοκαιρινών επισκεπτών αλλά και των χειμερινών σχολικών ομάδων) που θα βρεθούν στην περιοχή του χωριού. Τα αναψυκτικά θα είναι μία πηγή εισοδήματος καθώς θα μπορούσε η ανάπτυξη του "μουσείου" να προσελκύσει επισκέπτες για το χωριό. Το κέντρο παρατήρησης των αρπακτικών θα λειτουργεί καλύτερα υπό την επίβλεψη ενός διευθυντή και η είσοδος στο κέντρο θα επιτρέπεται ύστερα από την καταβολή ενός εισιτηρίου μικρής αξίας, στον κάθε επισκέπτη και στο κάθε σχολικό γκρουπ. Μια μεγαλύτερη χρέωση θα μπορούσε να επιβληθεί για την χρησιμοποίηση του παρατηρητηρίου "ειδικού ενδιαφέροντος". Θα πρέπει να περιμένουμε ότι ύστερα από μία περίοδο προσαρμογής του κέντρου αρπακτικών με τον τουρισμό και με την εκπαιδευτική υποδομή του νησιού, το κέντρο θα γίνει ένα σημαντικό αξιοθέατο.

Επεξεργασία : John Henshall , Ορθινολόγος.
Καλό Χωριό, Πεδιάδος , Α.Χερσονήσου 700 14.

Νοέμβριος 1995
Τηλ. 0897 41980

THE BIRDS OF THE SELINARI AREA

November 1990 - October 1995

Prepared for the Dimos of Vrahasi

by John Henshall, Ornithologist,

Kalo Horio, Pediados, 70014 L.Hersonisou. Tel. 0897 41980

Little Egret	<i>egretta garzetta</i>	Λευκοτσικνίας
Grey Heron	<i>ardea cinerea</i>	Σταχτοτσικνίας
Honey Buzzard	<i>pernis apivorus</i>	Σφηκοβαρβακίνα
Lammergeier	<i>gypaetus barbatus</i>	Γυπαετός
Griffon Vulture	<i>gyps fulvus</i>	Ορνιο
Marsh Harrier	<i>circus aeruginosus</i>	Καλαμοκιρκός
Hen Harrier	<i>circus cyaneus</i>	Βαλτοκιρκός
Sparrowhawk	<i>accipiter nisus</i>	Ξεφτερι
Buzzard	<i>buteo buteo</i>	Ποντικοβαρβακίνα
Golden Eagle	<i>aquila chrysaetos</i>	Χρυσάετος
Booted Eagle	<i>hieraaetus pennatus</i>	Σταυραετός
Bonelli's Eagle	<i>hieraaetus fasciatus</i>	Σπιζάετος
Lesser Kestrel	<i>falco naumanni</i>	Κιρκινεζί
Kestrel	<i>falco tinnunculus</i>	Βραχοκιρκινεζό
Red-footed Falcon	<i>falco verspertinus</i>	Μαυροκιρκινεζό
Hobby	<i>falco subbuteo</i>	Δεντρογερακάς
Eleonora's Falcon	<i>falco eleonora</i>	Μαυροπετρίτης
Lanner Falcon	<i>falco biarmicus</i>	Χρυσογερακάς
Peregrine Falcon	<i>falco peregrinus</i>	Πετρίτης
Chukar	<i>alectoris chukar</i>	Νησοπερδικά
Quail	<i>coturnix coturnix</i>	Ορτυκι
Lapwing	<i>vanellus vanellus</i>	Καλημάννα
Little Ringed Plover	<i>charadrius dubius</i>	Ποταμοσφυριχτής
Black-headed Gull	<i>larus ridibundus</i>	Καστανοκεφαλογλαρός
Herring Gull	<i>larus argentatus</i>	Ασημογλαρός
Rock Dove	<i>columba livia</i>	Αγριοπερίστερο
Wood Pigeon	<i>columba palumbus</i>	Φάσσα
Collared Dove	<i>streptopelia decaocto</i>	Δεκοχτούρα
Turtle Dove	<i>streptopelia turtur</i>	Τρυγονί

Cuckoo	<i>cuculus canorus</i>	Κουκος
Barn Owl	<i>tyto alba</i>	Πεπλογλαυκα
Scops Owl	<i>otus scops</i>	Γκιωνης
Nightjar	<i>caprimulgus europaeus</i>	Γιδοβυζαστρα
Swift	<i>apus apus</i>	Μαυροσταχταρα
Alpine Swift	<i>apus melba</i>	Βούνοσταχταρα
Kingfisher	<i>alcedo atthis</i>	Αλκυονα
Bee-eater	<i>merops apiaster</i>	Μελισσοφαγος
Hoopoe	<i>upupa epops</i>	Τσαλαπετεινος
Wryneck	<i>jynx torquilla</i>	Στραβολαιμης
Short-toed Lark	<i>calandrella brachydactyla</i>	Μικρογαλιαντρα
Crested Lark	<i>galerida cristata</i>	Κατσουλιερης
Woodlark	<i>lulluda arborea</i>	Δεντροσταρηθρα
Skylark	<i>alauda arvensis</i>	Σταρηθρα
Sand Martin	<i>riparia riparia</i>	Οχθοχελιδονο
Crag Martin	<i>hirundo rupestris</i>	Πετροχελιδονο
Swallow	<i>hirunda rustico</i>	Σταυλοχελιδονο
Red-rumped Swallow	<i>hirundo daurica</i>	Μιλτοχελιδονο
House Martin	<i>delicon urbica</i>	Λευκοχελιδονο
Tawny Pipit	<i>anthus campestris</i>	Χαμοκελαδα
Tree Pipit	<i>anthus trivialis</i>	Δεντροκελαδα
Meadow Pipit	<i>anthus pratensis</i>	Λιβαδοκελαδα
Red-throated Pipit	<i>anthus cervinus</i>	Αρκτικοκελαδα
Yellow Wagtail	<i>motacilla flava</i>	Κιτρινοσουσουραδα
Grey Wagtail	<i>motacilla cinera</i>	Σταχτοσουσουραδα
White Wagtail	<i>motacilla alba alba</i>	Λευκοσουσουραδα
Wren	<i>troglodytes troglodytes</i>	Τρυποφραχτης
Robin	<i>erithacus rubecula</i>	Κοκκινολαιμης
Nightingale	<i>luscinia megarhynchos</i>	Αηδονι
Black Redstart	<i>phoenicurus ochrurus</i>	Καρβουνιαρης
Redstart	<i>phoenicurus phoenicurus</i>	Κοκκινουρης
Whinchat	<i>saxicola rubetra</i>	Καστανολαιμης
Stonechat	<i>saxicola torquata</i>	Μαυρολαιμης
Wheatear	<i>oenanthe oenanthe</i>	Σταχτοπετροκλης
Black-eared Wheatear	<i>oenanthe hispanica</i>	Ασπροκωλινα
Blue Rock Thrush	<i>monticola solitarius</i>	Γαλαζοκοτσυφας
Blackbird	<i>turdus merula</i>	Κοτσυφας
Song Thrush	<i>turdus philomelos</i>	Κελαηδοτσιχλα
Mistle Thrush	<i>turdus viscivorus</i>	Τσαρτσαρα

Cetti's Warbler	<i>cettia cetti</i>	Ψευταηδони
Fan-Tailed Warbler	<i>cisticola juncidis</i>	Καρηκοκυστικολη
Sedge Warbler	<i>acrocephalus schoenobaenus</i>	Βουρλοποταμιδα
Reed Warbler	<i>acrocephalus scirpaceus</i>	Καλαμοποταμιδα
Great Reed Warbler	<i>acrocephalus arundinaceus</i>	Τσιχλοποταμιδα
Olivaceous Warbler	<i>hippolais pallida</i>	Ωχροστριτσιδα
Sardinian Warbler	<i>sylvia melanocephala</i>	Μαυροτσιροβακος
Whitethroat	<i>sylvia communis</i>	Θαμνοτσιροβακος
Blackcap	<i>sylvia atricapilla</i>	Σταφιδουτσιροβακος
Wood Warbler	<i>phylloscopus sibilatrix</i>	Δασοφυλλοσκοπος
Chiffchaff	<i>phylloscopus collybita</i>	Δεντροφυλλοσκοπος
Willow Warbler	<i>phylloscopus trochilus</i>	Θαμνοφυλλοσκοπος
Spotted Flycatcher	<i>muscipapa striata</i>	Σταχτομυγοχαφτης
Red-Breasted Flycatcher	<i>ficedula parva</i>	Νανομυγοχαφτης
Blue Tit	<i>parus caeruleus</i>	Γαλαζοπαπαδιτσα
Great Tit	<i>parus major</i>	Καλογερος
Golden Oriole	<i>oriolus oriolus</i>	Συκοφαγος
Red-backed Shrike	<i>lanius collurio</i>	Αετομαχος
Woodchat Shrike	<i>lanius senator</i>	Κοκκινοκεφαλας
Jay	<i>garrulus glandarius</i>	Κισσα
Jackdaw	<i>corvus monedula</i>	Καργα
Hooded Crow	<i>corvus corone cornix</i>	Σταχτοκουρουνα
Raven	<i>corvus corax</i>	Κορακι
Starling	<i>sturnus vulgaris</i>	Ψαρονι
Italian Sparrow	<i>passer domesticus italiae</i>	Σπιτοσπουργιτης (ιταλο.)
Chaffinch	<i>fringilla coelebs</i>	Σπινος
Serin	<i>serinus serinus</i>	Σκαρθακι
Greenfinch	<i>carduelis chloris</i>	Φλωρος
Goldfinch	<i>carduelis carduelis</i>	Καρδερινα
Siskin	<i>carduelis spinus</i>	Ερυσοκαρδερινα
Linnet	<i>carduelis cannabina</i>	Κοκκινοσπιζα
Cirl Bunting	<i>embireza cirlus</i>	Σιρλοτσιχλονο
Corn Bunting	<i>miliaria calandra</i>	Καμποτσιχλονο

101 species